

ความเหมาะสมทางกฎหมายในการกำหนดให้เงินดิจิทัลเป็นเงินตรา

ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501¹

ปรัชญา บุปผาวัลย์²

จากการศึกษาปัญหาในเรื่องความเหมาะสมทางกฎหมายในการกำหนดให้เงินดิจิทัลเป็นเงินตราตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติ ความหมาย ความเป็นมาของเงินตราที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน ซื้อขายในสังคมปัจจุบัน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเงินดิจิทัลในประเทศไทย เพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของรูปแบบเงินตราจากอดีตจนถึงปัจจุบันคือเงินดิจิทัล อันนำมาสู่การเกิดกฎหมายเกี่ยวกับเงินตราและเงินดิจิทัล

ในแง่กฎหมาย เงินคือ สิ่งที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ในแง่ของเศรษฐศาสตร์เงินคือสิ่งที่ทุกคนในสังคมยอมรับเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (medium of exchange) และวัดมูลค่าของสินค้าและบริการทุกชนิด (standard of value) ประโยชน์ที่ว่า สิ่งซึ่งทุกคนยอมรับนั้นจะเป็นอะไรก็ได้ เช่น ก้อนหิน เปลือกหอย สัตว์พาหนะ ฯลฯ โดยภาพรวมของเงินก็คือสิ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไปในสังคมหนึ่งๆ ให้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน โดยมีการกำหนดค่าขึ้นเป็นหน่วยเงินตรา และพยายามรักษามูลค่าให้คงที่อยู่เสมอ

วิวัฒนาการของเงินตราเริ่มมาจากการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันโดยตรง เมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้น ความต้องการของสมาชิกในสังคมก็มีเพิ่มขึ้น การแลกเปลี่ยนโดยตรงจึงไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเปลี่ยนเป็นการแลกเปลี่ยนทางอ้อมโดยใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน กล่าวคือ จะต้องนำของที่ต้องการแลกเปลี่ยน มาเปลี่ยนเป็นเงินเสียขึ้นหนึ่งก่อน โดยขายให้กับผู้ต้องการของนั้น แล้วจึงนำเงินที่ได้นั้นไปซื้อสิ่งที่ต้องการต่อไป การแลกเปลี่ยนโดยใช้ตัวกลางที่เรียกว่าเงินตรานั้น มีรูปแบบมากมายตามแต่ละท้องถิ่น เงินที่นำมาใช้เป็นอันดับแรกสุด คือ เงินที่เป็นสิ่งของหรือสินค้า สังคมแต่ละแห่งเลือกใช้สินค้าต่างกันเป็นเงิน และเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา อย่างไรก็ดี มีความจริงอยู่ข้อหนึ่งว่า สิ่งที่จะถูกเลือกใช้เป็นเงินจะต้องมีค่าในตัวของมันเอง คนส่วนมากในสังคมนั้นต้องการและยอมรับในเวลานั้น สิ่งที่เคยถูกเลือกใช้เป็นเงินมาแล้วมีมากมายหลายชนิด เช่น ขนสัตว์ หนังสัตว์ ใบชา ยาสูบ เปลือกหอย ไข่มุก เป็นต้น เนื่องจากสิ่งดังกล่าวขาดคุณสมบัติของเงินตราอยู่หลายประการ เช่น ขาดความคงทน ถาวร แบ่งแยกเป็นหน่วยย่อยได้ยาก ไม่สามารถพกพาติดตัวไปที่ต่างๆ ได้โดยสะดวก ดังนั้นในระยะเวลา

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ความเหมาะสมทางกฎหมายในการกำหนดให้เงินดิจิทัลเป็นเงินตราตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุขสมชัย สุทธิบดี และคณะกรรมการสอบ คือ ศาสตราจารย์ พิเศษ ปรัชญา สุทธิบดี และ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ต่อมา จึงได้เปลี่ยนมาใช้เงินโลหะแทน ประเทศไทยได้มีการใช้เงินมาตั้งแต่สมัยลพบุรี ลพบุรี แต่ไม่แพร่หลาย การแลกเปลี่ยนทั่วไปยังเป็นการแลกเปลี่ยนโดยตรง ในสมัยสุโขทัยซึ่งการค้าได้เจริญรุ่งเรืองขึ้น มากก็ยังมีเงินน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ รูปแบบของเงินที่ใช้ก็มีพัฒนาการควบคู่กับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและเทคโนโลยี ตัวอย่างของเงินที่เคยใช้มาใน สมัยต่างๆ เช่น สมัยลพบุรี ลพบุรี มีเงินทอง เงินสุ่ย เงินสอย และเงินลาด เงินในสมัยสุโขทัย มีเงินพดด้วง สมัยศรีอยุธยา ยังคงแต่เปลี่ยนแปลงขนาดใหม่เป็น บาท, มายน, สลึง, เฟื้อง และพัฒนามาเป็นเงินเหรียญ บาทและเงินธนบัตรเช่นในปัจจุบัน ต่อมาความต้องการในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเพิ่มมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้ ได้รับความสะดวกสบายในการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันมากกว่า จึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับสินเชื่อมาใช้ แม้ว่า สินเชื่อจะไม่ใช้เงินตราก็ตาม แต่ก็สามารถใช้ในการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้ จากนั้นเงินตราซึ่งมี รูปร่างทั้งแบบเหรียญและธนบัตรก็ได้มีการพัฒนาให้สามารถพกพาได้ง่ายขึ้นด้วยรูปแบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money/ e-wallet) และมีการพัฒนาต่อไปกลายเป็นเงินดิจิทัลที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

เงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้นิยามความหมายไว้ว่า “มูลค่าเงินที่บันทึกไว้ในชิพคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในบัตรพลาสติก หรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือเงินที่อยู่ใน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยผู้ใช้บริการได้ชำระเงินล่วงหน้าแก่ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และ ผู้ใช้บริการสามารถนำไปใช้ชำระค่าสินค้าและบริการแทนการชำระด้วยเงินสดตามร้านค้าที่รับชำระ” ส่วนเงินดิจิทัล (digital currency) ยังไม่มีการให้คำนิยามที่ชัดเจน แต่ที่ปรากฏโดยส่วนใหญ่จะเป็นเงินที่ถูก สร้างมาด้วย พื้นฐานของระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกับ e-money แต่แตกต่างกันที่รูปแบบของ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเงินดิจิทัลเป็นรูปแบบของการสร้างหน่วยเงินที่ใช้ในการซื้อขายเป็นสกุลของตนเอง และ ประเด็นที่มีความแตกต่างที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือระบบการควบคุม ซึ่งเงินที่อยู่ในรูปแบบของ e-money ระบบการควบคุมจะเป็นแบบรวมศูนย์ โดยการควบคุมสั่งการระบบมาจากฐานข้อมูลส่วนกลางของผู้ที่ คิดค้นผลิตภัณฑ์เหล่านั้น ซึ่งจะแตกต่างจากเงินดิจิทัลที่ระบบไม่ได้มีการควบคุมจากส่วนกลาง แต่เป็นใน รูปแบบของ peer-to-peer คือการใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมต่อกันเป็นเครือข่าย และมีการคิดค้นระบบป้องกันมา ใช้ควบคู่กับการเข้ารหัสของเงินในแต่ละสกุล โดยมีเทคโนโลยีที่มาช่วยควบคุมการดำเนินงานดังกล่าว คือ Blockchain (บล็อกเชน) ในปัจจุบันมีเงินที่อยู่ในรูปของเงินดิจิทัลจำนวนมากหลายสกุล แต่ที่ได้ยินชื่อ กันบ่อยๆ เช่น Bitcoin, Ethereum, Ripple และ Litecoin เป็นต้น

ระบบ Blockchain ก็คือเทคโนโลยีที่ช่วยนำมายืนยันความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือโดยไม่ต้อง อาศัยคนกลาง โดยธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบของ e-money จะมีตัวกลางทางการเงินที่คอยยืนยันความ น่าเชื่อถือและตัวบุคคล ซึ่งอยู่ในระบบฐานข้อมูลส่วนกลางของผู้ให้บริการ e-money นั้นๆ แต่ในส่วน ของเงินดิจิทัล ที่มีการใช้ระบบ Blockchain หากมีการทำธุรกรรมในแต่ละครั้งข้อมูลการใช้จะไม่ได้ถูกควบคุม จากส่วนกลาง แต่จะถูกประมวลผลในรูปแบบการกระจายไปยังคอมพิวเตอร์เครือข่าย ที่มีการจัดเก็บ

ไฟล์ข้อมูลไว้เหมือนกัน โดยเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องก็เปรียบเหมือนกล่องข้อมูลที่เชื่อมกันด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์เดียวกัน ทุกเครื่องจะมีข้อมูลเหมือนกันหมด ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำเป็นศูนย์กลางในระบบ Blockchain เสมือนกับว่าเป็นการดัดระบบการควบคุมศูนย์กลางที่เป็นตัวกลางการยืนยันเปลี่ยนเป็นการให้คอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่ายเข้ามาดำเนินการแทน

หน้าที่ของเงินหลักก็คือ 1.การเป็นสื่อกลางในการใช้แลกเปลี่ยน 2.การเป็นเครื่องวัดมูลค่า 3.การใช้เพื่อเป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ภายใน และ 4.การใช้เพื่อรักษามูลราคาของทรัพย์สิน ข้อดีของเงิน คือ ก่อให้เกิดสภาพคล่องสูงสุดแก่ผู้ถือ เพราะเงินใช้ซื้อสินค้าและบริการได้ทันที แต่สินทรัพย์อย่างอื่นต้องแลกเปลี่ยนเป็นเงินก่อน ส่วนข้อเสีย คือ การถือสินทรัพย์เป็นเงินจะไม่เกิดดอกเบี้ย แต่การถือทรัพย์อย่างอื่น เช่น หุ้นกู้ พันธบัตรรัฐบาล ก่อให้เกิดรายได้แก่เจ้าของในรูปของดอกเบี้ย เงินปันผล กำไรส่วนทุน เป็นต้น

สิ่งที่จะนำมาเงินต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสม กล่าวคือ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสังคมเดียวกัน, มีเสถียรภาพในมูลค่า, มีปริมาณที่พอเพียงกับความต้องการและความจำเป็นของเศรษฐกิจ, มีน้ำหนักเบา, มีความคงทน, เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในด้านมูลค่า โดยวัตถุที่ใช้ทำเงินหน่วยเดียวกันต้องเหมือนกัน และสามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้ง่าย

หากวิเคราะห์ถึงบทบาทหน้าที่ของเงินดิจิทัลเปรียบเทียบกับเงินตราที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนั้นยังมีจุดด้อยในส่วนของการใช้เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ภายใน และการใช้เป็นเครื่องรักษามูลค่า ส่วนในมุมมองด้านคุณสมบัติของเงินที่ดี เงินดิจิทัลยังขาดคุณสมบัติในการเป็นที่ยอมรับของสังคมการมีเสถียรภาพในมูลค่าและปริมาณที่ยืดหยุ่นได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเงินดิจิทัล มีจุดบกพร่องของการทำหน้าที่เป็นเงิน และยังขาดคุณสมบัติของเงินที่ดี แต่ก็ยังมีความต้องการเงินดิจิทัลเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประชาชนไม่ได้พิจารณาคุณค่าของเงินดิจิทัลตามคุณสมบัติของความเป็นเงิน ซึ่งเน้นการใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และเป็นการมองเงินดิจิทัลเป็นทรัพย์สินทางการเงิน ซึ่งเน้นผลตอบแทนที่ได้รับจากการถือครองมากกว่า และหากการการครอบครองเงินดิจิทัลถูกใช้เพื่อหวังผลจากอัตราผลตอบแทนในรูปแบบของทรัพย์สินทางการเงิน ย่อมต้องเปรียบเทียบผลได้ที่จะได้รับและความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เทียบกับถือครองทรัพย์สินในรูปแบบอื่นๆ และต้องคำนึงถึงการมีกฎหมายรองรับ ซึ่งเป็นการใช้บังคับระหว่างผู้ให้สัญญาและผู้รับสัญญา รวมถึงต้องทำการศึกษากำหนดเงื่อนไข และวิเคราะห์ปัจจัยการคงอยู่ในตลาดของเงินดิจิทัลชนิดนั้นให้รอบคอบ

จากการวิเคราะห์ประเด็นเรื่องของการทำหน้าที่ของเงินดิจิทัล ซึ่งสามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนนั้น เงินดิจิทัลสามารถทำหน้าที่เป็นเงินตราได้ตามความมุ่งหมายของการเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ส่วนในด้านการเป็นเครื่องวัดมูลค่า โดยเทียบกับค่าภายนอกของเงินผ่านอัตราแลกเปลี่ยนของเงินดิจิทัลกับราคาสินค้าที่ระบุอยู่ในสกุลเงินอื่นๆ ก็สามารถระบุความแตกต่างของมูลค่าสินค้าต่างๆ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้เช่นกัน ในด้านมาตรฐานในการชำระหนี้ภายในนั้น เงินดิจิทัลก็ได้กำหนดเงิน

แต่ละหน่วยไว้เท่ากันอยู่แล้ว หากเจ้าหนี้และลูกหนี้ใช้หน่วยเงินสกุลเดียวกัน ในมุมมองเจ้าหนี้ก็สามารถคิดอัตราผลตอบแทนได้เช่นกัน แต่ในประเด็นนี้ค่อนข้างที่จะเป็นปัญหาเนื่องจากเสถียรภาพของเงินดิจิทัลยังไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างสูง ส่วนในเรื่องคุณสมบัติการเป็นเครื่องรักษามูลค่านั้น ก็ขึ้นอยู่กับเวลาที่ผ่านไป ค่าของเงินไม่ว่าสกุลใดๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยทางเศรษฐกิจเช่นกัน โดยเมื่อทำการพิจารณาเงินดิจิทัลที่มีในปัจจุบัน โดยเน้นไปที่สกุลหลักๆ ที่ได้รับความนิยมอย่าง Bitcoin, Ethereum, Ripple พบว่าทุกสกุลมีคุณสมบัติของการมีเสถียรภาพในมูลค่าค่อนข้างต่ำ เนื่องจากค่าของเงินเมื่อเทียบค่าเป็นเงินสกุลอื่นมีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากในเวลาอันรวดเร็ว

จุดอ่อนของการตีความหมายเงินดิจิทัลในนิยามของเงินตราจากการพิจารณาในมุมมองเงินดิจิทัลในการเป็นเงินตราที่ดี ผ่านบทบาทหน้าที่และคุณสมบัติของการเป็นเงินที่ดีพบว่าเงินดิจิทัลยังมีจุดอ่อนหลายส่วนซึ่งพอที่จะสรุปในประเด็นที่สำคัญๆ คือ ในส่วนของการใช้เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้และการใช้เป็นเครื่องเก็บมูลค่า ซึ่งทั้งสองหน้าที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมากและการทำหน้าที่ตามหลักดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับช่วงเวลา การที่มูลค่าของเงินดิจิทัลในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับมูลค่าของเงินตราสกุลอื่น ดังนั้นในปัญหาแรกที่น่ามาวิเคราะห์ข้างต้นนั้น เห็นว่าการที่พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 ไม่ได้มีคำนิยามที่ครอบคลุมถึงเงินดิจิทัล ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการใช้เงินดิจิทัล แม้มีแนวโน้มที่เงินดิจิทัลจะเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมากขึ้นก็ตาม เห็นควรว่าต้องแก้ไขให้เพิ่มนิยามความหมายของเงินตรา ในพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 โดยบัญญัติความหมายของเงินตรา ได้แก่ “เหรียญกษาปณ์และธนบัตร รวมไปถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการหรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล” เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ ก.ล.ต. ก็ได้มีการอนุญาตให้มีการซื้อขายเงินดิจิทัลได้แล้วโดยต้องทำการซื้อขายผ่านบริษัทที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น จึงสมควรที่จะต้องแก้ไขความหมายของเงินตราให้ครอบคลุมไปถึงเงินดิจิทัล

การชำระหนี้ด้วยเงินดิจิทัลนั้นถือว่าการตกลงกันระหว่างคู่สัญญาโดยเป็นหลักที่อาศัยความเป็นเหตุเป็นผลทางนิติปรัชญาหรือหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Autonomy of Will) นั่นเอง เมื่อเจ้าหนี้และลูกหนี้ตกลงยอมรับสถานะของเงินดิจิทัล ก็ไม่มีปัญหาใดๆ ในการชำระหนี้ เช่นเดียวกับเงินเหรียญกษาปณ์และธนบัตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

รูปแบบของเงินดิจิทัลนั้นเป็นรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่งที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างขึ้นมา จำต้องไม่ได้ ไม่มีสื่อกลางเป็นวัตถุที่มีมูลค่าใดๆ แทนตัวเงินดิจิทัล ซึ่งโดยลักษณะการจัดเก็บเงินดิจิทัลผู้ถือครองจะต้องมีบัญชีผู้ใช้หรือกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ก่อน ในส่วนนี้จำเป็นต้องมีการยืนยัน

ตัวตนของผู้ใช้งานโดยการลงทะเบียนใส่ข้อมูลส่วนบุคคลและต้องมีการตรวจสอบเพื่ออนุมัติการใช้งาน ก่อนที่จะมีการรับส่งเงินดิจิทัล ด้วยสภาพของเทคโนโลยี บล็อกเชนที่เป็นการกระจายข้อมูลนี้เองจึงไม่อาจคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้ปลอดภัยได้ เมื่อผู้ใช้งานหรือเจ้าของเงินดิจิทัลแสดงตัวก็จะถูกบันทึกข้อมูลทันที และเมื่อไม่ต้องการใช้เงินดิจิทัลสกุลนั้นๆ แล้ว ก็ไม่สามารถลบข้อมูลออกจากระบบได้ ยิ่งเป็นเงินดิจิทัลซึ่งแพร่หลาย ผู้ใช้งานทั่วโลกย่อมเข้าถึงข้อมูลได้เหมือนกันซึ่งอาจกลายเป็นช่องทางให้มีอาชญากรรมที่มีความรู้ทางเทคโนโลยีเข้าถึงนำข้อมูลส่วนบุคคลแล้วนำไปใช้งานในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้เช่นกัน แต่เนื่องจากว่าเทคโนโลยีบล็อกเชนนี้ไม่สนับสนุนการปิดข้อมูลของผู้ใช้งาน ซึ่งผู้คิดค้นเทคโนโลยีมีแนวความคิดในเรื่องความโปร่งใสและตรวจสอบได้เสมอ ไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ แต่ทุกคนในเครือข่ายร่วมกันเป็นเจ้าของ ข้อมูลการปกปิดหรือการแก้ไขใดๆ ย่อมกระทบถึงข้อมูลในทุกคน ผู้ใช้เงินดิจิทัลซึ่งสร้างขึ้นด้วยพื้นฐานเทคโนโลยีบล็อกเชนจึงต้องยอมรับในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลธุรกรรมส่วนบุคคลในข้อแรกนี้ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ไม่ควรจะปิดกั้นการพัฒนาเทคโนโลยีนี้ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนแนวความคิดในเรื่องความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้เงินดิจิทัลให้มากขึ้น

เงินที่ชำระหนี้ตามกฎหมายในประเทศไทย มีเพียงสกุลเงินเดียวคือ “เงินบาทไทย(THB)” และเมื่อมีสถานะเป็นเงินที่ชำระหนี้ตามกฎหมายได้ นั้นหมายถึงเมื่อลูกหนี้นำธนบัตรหรือกษาปณ์ในสกุลเงินบาทไปชำระหนี้ เจ้าหนี้จะปฏิเสธไม่ได้ แต่ในขณะที่สินทรัพย์ดิจิทัลถือเป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าตามกฎหมาย ซึ่งหากเจ้าหนี้ไม่ยอมรับการชำระหนี้ด้วยเงินดิจิทัลก็สามารถปฏิเสธได้ เช่น เรานำก๊วยเตี๋ยไปแลกกับ Bitcoin ซึ่งในส่วนนี้ตามกฎหมายไม่ได้สั่งห้ามโดยแจ้งชัด แต่ถือว่าเป็นการตกลงกันระหว่างคู่สัญญาโดยเป็นหลักที่อาศัยความเป็นเหตุเป็นผลทางนิติปรัชญาหรือหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (Autonomy of Will) นั่นเอง สถานะของเงินดิจิทัลเมื่อพิจารณาตราหน้ามาแล้วค่อนข้างจะสามารถใช้เป็นเงินตราได้ตามความมุ่งหมายที่ใช่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน มีความสะดวกในการพกพา มีความคล่องตัวในการถือครองสูงคือสามารถใช้จ่ายได้ทันทีที่ไม่ต้องมีการทอนให้เสียเวลาแต่อย่างใด แต่ทั้งนี้แล้วประชาชนผู้ถือครองเงินดิจิทัลก็ต้องระมัดระวัง ศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการถือครองหรือให้หน่วยข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากยังไม่ถือว่าเป็นเงินที่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมายไทย การใช้เงินดิจิทัลในการชำระค่าสินค้าหรือบริการจึงอาจถูกปฏิเสธจากร้านค้าได้ และมีความเสี่ยงจากการที่มูลค่าหน่วยข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ผันแปรอย่างรวดเร็วเนื่องจากมูลค่าของเงินดิจิทัลเกิดจากความต้องการแลกเปลี่ยนในกลุ่มของผู้ใช้ด้วยกันมูลค่าจึงมีความผันผวนสูงและไม่สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจจริง ผู้ถือครองเงินดิจิทัลจึงมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียเงินจากการที่มูลค่าของเงินดิจิทัลลดลงตัวอย่างรวดเร็ว และหากร้านค้าได้รับเงินดิจิทัลเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการของตน ก็อาจมีความเสี่ยงที่เงินดิจิทัลที่ได้รับมาและถือไว้นั้นอาจมีมูลค่าหรือราคาตลาดต่ำลงได้ตลอดเวลาอย่างรวดเร็วจากมูลค่าหรือราคาเดิม ณ ขณะที่ตนได้รับมา นอกจากนี้ยังมี

ความเสี่ยงจากการถูกขโมยข้อมูล เนื่องจากเงินดิจิทัลต้องจัดเก็บไว้ในอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อด้วยระบบอินเทอร์เน็ตเท่านั้น จึงมีความเสี่ยงที่ผู้ถือครองอาจสูญเสียเงินดิจิทัลไปได้จากการถูกลักลอบโจรกรรมข้อมูล หรือแม้แต่ถูกลักลอบโจรกรรมอุปกรณ์เก็บข้อมูล หากมีการใช้เป็นช่องทางในการหลอกลวงหรือฉ้อโกงหรือกรณีมีปัญหาการใช้งาน เช่น โอนไปให้ผู้รับผิดคน หรือผิดจำนวน หรือโอนไปยังร้านค้าแล้วแต่ไม่ได้รับสินค้า การติดตามข้อมูลการโอนเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานอาจทำได้ยาก หากต้องฟ้องร้องดำเนินคดี ซึ่งแตกต่างจากการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์หรือผู้ให้บริการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลของทางการที่มีระบบการติดตาม ถึงแม้ว่าเทคโนโลยีต้นกำเนิดของเงินดิจิทัลจะเป็นระบบสารสนเทศแบบกระจายส่วน หรือเทคโนโลยีบล็อกเชนที่ดี จะไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินเชิงระบบก็ตาม แต่การนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อการระดมทุนถึงกำไรจนทำให้มูลค่าพุ่งทะยานขึ้นอย่างไร้ขอบเขต เป็นเหตุให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่สามารถกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะระบบเงินดิจิทัลตั้งอยู่บนพื้นฐานโครงสร้างการกระจายอำนาจจากรัฐสู่ประชาชน หรือจากผู้ดูแลระบบไปสู่สมาชิกในเครือข่าย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดที่สุดประการหนึ่งของเงินดิจิทัล ด้วยเหตุนี้เองราคาเงินดิจิทัลจึงมีความผันผวนสูง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกภาคส่วนควรติดตามอย่างใกล้ชิด

เอกสารอ้างอิง

- นวรรตน์ เลชะกุล, เบี้ย บาท ษาปณ์ แบงค์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพ (1984), 2542)
- เบอร์นิสท์ คริส, CRYPTOASSETS, แปลโดย นรา สุภัทโรจน์ (กรุงเทพมหานคร: บางกอกโพสต์, 2561)
- ทพพล น้อยปัญญา, กฎหมายเรื่อง Bitcoin Blockchain ICO and etc., (กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน, 2561), หน้า 33.
- สุรักษ์ บุนนาค และวณิ น้อยเกียรติกุล, การเงินและการธนาคาร, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์จำกัด, 2541), หน้า 3-4
- อานันท์ ลิ้มคเดช, วิวัฒนาการของเงินจากหอยเบี้ยสู่คริปโตเคอเรนซี, (กรุงเทพฯ: เกรทไอดี, 2561), หน้า 11.
- Bitman, รู้ทัน Bitcoin เงินแห่งโลกอนาคต, (กรุงเทพฯ: แฮปปี้บุ๊ก, 2561), หน้า 68.